

TALOYHTIÖN **PALO**TURVALLISUUS- OPAS

Pelastuslaitosten
kumppanuusverkosto

pelastustoimi.fi

TALOYHTIÖN TURVALLISUUS ON KAIKKIEN YHTEINEN ASIA

Jokainen on vastuussa siitä, että toimii huolellisesti.

Tämä opas on laadittu pelastussuunnitelmavelvollisille asuinrakennuksille, joita ovat kaikki rivitalot, luhtitalot, kerrostalot ja muut vastaavat, joissa on kolme tai useampia asuntoja. Termillä tarkoitetaan myös, että näillä asuinrakennuksilla tulee olla pelastuslain mukaan laadittuna pelastussuunnitelma.

Opas on laadittu pelastuslaitosten yhteistyönä.

Jotta oppaan lukeminen olisi helpompaa, jatkossa pelastussuunnitelma-velvollisiin asuinrakennuksiin viitataan termillä *asuinrakennus*, vaikka taloyhtiöön, kiinteistöosakeyhtiöön tai hallinnanjakosopimuksella toteutettuun asuntojen hallintaan liittyvään kokonaisuuteen liittyisi useampia asuinrakennuksia.

Asuinrakennuksen vastuutaholla viitataan taloyhtiön hallitukseen, kiinteistöosakeyhtiön vastuutahoon ja hallinnanjakosopimuksen vastuunalaisiin henkilöihin, tai muuten pelastussuunnitelmavelvollisten asuinrakennusten vastuuhenkilöihin. Asuinrakennuksen vastuutaho on viime kädessä vastuussa asuinrakennuksen turvallisuuden toteuttamisesta, pelastussuunnitelman laadinnasta tai muista paloturvallisuuteen liittyvistä toimenpiteistä.

Asuinrakennuksen vastuutaho voi nimetä tuekseen turvallisuusvastaavan, mutta ei voi ulkoistaa vastuutaan hänelle. Osa turvallisuusasioista voi olla vastuutettu sopimuksilla esimerkiksi isännöitsijälle ja huoltoyhtiölle. Tällöin asuinrakennuksen vastuutahon vastuulla on valvoa, että sopimuksissa mainitut asiat toteutuvat. Pelastuslaitos tukee asuinrakennusten vastuutahojen turvallisuustyötä turvallisuusviestinnän, ohjauksen ja valvonnan avulla.

Tutustumalla *Taloyhtiön Paloturvallisuusoppaaseen* voitte tarkastaa, että palo- ja poistumisturvallisuuteen, häiriö- ja onnettomuustilanteisiin sekä väestönsuojeluun liittyviin asioihin on varauduttu asianmukaisesti.

PELASTUSSUUNNITELMA

Pelastuslain velvoittama pelastussuunnitelma on laadittava asuinrakennuksiin, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa. Asuinrakennuksen pelastussuunnitelman laadinnasta, päivittämisestä ja tiedottamisesta on vastuussa taloyhtiön hallitus. Hallitus voi halutessaan ulkoistaa pelastussuunnitelman tekemisen, mutta ei omia vastuutaan siihen liittyen.

Pelastussuunnitelma on keskeinen osa asuinrakennuksen omatoimista varautumista, jolla pyritään ennaltaehkäisemään onnettomuuksia sekä suojaamaan ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä vaaratilanteissa.

Se on myös ohjeistus asukkaille ja kiinteistön käyttäjille hätätilanteissa toimimiseen sekä omatoimiseen pelastustoimintaan varautumiseen.

Pelastussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat:

1. Vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmät
2. Rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyt
3. Asukkaille ja muille henkilöille annettavat ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi
4. Mahdolliset muut kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvät toimenpiteet
5. Omatoimisen varautumisen toteuttamisen poikkeusoloissa ja väestönsuojan käyttöönoton suunnittelun
6. Tarpeen mukaan on huomioitava myös kohteen tavanomaisesta poikkeava käyttö ja tilapäinen käyttötavan muutos

Pelastussuunnitelman laadinnan keskeinen vaihe on riskien kartoittaminen ja arviointi.

Riskien arvioinnissa on tärkeintä tunnistaa omaan taloyhtiöön kohdistuvat riskit esimerkiksi ulkoalueilla, sisätiloissa, kiinteistössä harjoitettavassa toiminnassa tai kokonaan kiinteistön ulkopuolisesta toiminnasta johtuvista syistä. Kun riskit on tunnistettu, mietitään, mihin toimenpiteisiin ryhdytään riskien ennaltaehkäisemiseksi sekä niihin varautumiseksi. Riskien arvioinnin pohjalta suunnitelmaan laaditaan toimintaohjeet mahdollisia onnettomuustilanteita varten.

■ Lisätietoa pelastussuunnitelmasta saa pelastuslaitoksen verkkosivuilta.

Pelastussuunnitelmaa ei laadita viranomaisia varten, vaan talon asukkaiden ja muiden siellä toimivien henkilöiden turvallisuuden takaamiseksi ja parantamiseksi.

On tärkeää laatia pelastussuunnitelma juuri oman taloyhtiön erityispiirteitä silmällä pitäen, vaikka käyttäisikin apuna valmiita suunnitelmapohjia.

PIHA- JA ULKOALUEET

Hätätilanteessa on tärkeää, että apu löytää ja pääsee perille mahdollisimman nopeasti.

Osoitemerkinnät ja pääsy rakennuksiin

Kiinteistössä on oltava näkyvällä paikalla kiinteistön osoitenumero, jonka näkyvyys on syytä huomioida myös pimeällä.

- Tarkempia ohjeita kunnan rakennusjärjestyksessä.

Kiinteistön yhteystiedot

Kerrostalossa on oltava näkyvässä paikassa yhteystiedot huoltoyhtiöstä, isännöitsijästä tai muusta henkilöstä, jonka avulla pelastusviranomainen voi viipymättä ja korvauksetta päästä rakennukseen **ympäri vuorokauden**.

Ulkoalueiden turvallisuus

Osana taloyhtiön riskien kartoittamista tulee tarkastella myös piha- ja ulkoalueita. Tapaturmariskit on pyrittävä poistamaan ja esimerkiksi mahdollisen myrskyn aiheuttamia vahinkoja estämään jo ennalta.

- **Riittävä valaistus** tekee liikkumisesta myös pimeään aikaan turvallista ja samalla se pienentää ilkvallan riskiä.
- Liukastuminen on hyvin tavallinen tapaturma. **Riittävä hiekoitus** ja muu liukauden esto piha-alueella ja kulkukäytävillä on tärkeää asukkaiden turvallisuuden parantamiseksi mutta myös pelastuslaitoksen toiminnan helpottamiseksi onnettomuustilanteessa.
- **Leikkivälineiden ja pihakalusteiden kunnossapito** on tärkeää, jotta pihalla voi oleskella turvallisesti.
- Huonokuntoiset puut kannattaa kaataa, koska ne voivat olla riski kovalla tuulella. Kannattaa myös tarkkailla, onko piha-alueella sellaisia tavaroita, jotka kovalla tuulella voivat irrota ja aiheuttaa vahinkoa.
- Talvella tulee taloyhtiössä huolehtia siitä, että **katoille pakkautuva lumi ja jää** eivät aiheuta vaaraa rakenteille tai pudotessaan katolta vaaraa alueella liikkuville. Lumenpudotusten suunnittelu on hyvä tehdä etukäteen huoltoyhtiön kanssa, jotta tilanteen niin vaatiessa toimenpiteet voidaan aloittaa nopeasti. Tarvittaessa tulee rajata rakennuksen lähellä liikkumista siten, ettei putoamisvaarassa oleva lumi tai jää voi aiheuttaa vahinkoa ihmisille tai ajoneuvoille.

Jätekatokset ja -astiat

Jäteastiat ja -katokset ovat yleisiä kohteita tuhopoltoille. Tulen leviäminen on estettävä joko riittävällä turvaetäisyydellä tai rakenteellisilla ratkaisuilla. Pelastusviranomaisen näkökulmasta jokainen rakennus on oman rakennusaikansa tuote, mutta asuinrakennuksessa kannattaa tarkastaa vakuutusyhtiönne suojeleluheen vaatimat suojaetäisyydet asiaan liittyen.

Ohjeellisia etäisyyksiä voidaan pitää esimerkiksi seuraavia:

4 metriä rakennuksista

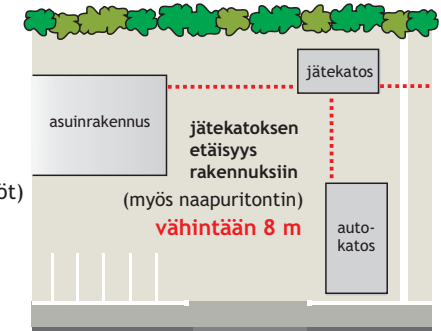
- yksittäiset 240 ja 600 litran roska-astiat
- metalliset roska-astiat
- syväkeräysastiat/syväsäiliöt (esim. Molok-säiliöt)

6 metriä rakennuksista

- useamman roska-astian rivistöt
- pahvirullakot

8 metriä rakennuksista

- osastoimattomat jätekatokset (uudisrakentamisessa)
- palavaa materiaalia sisältävät vaihtolavat (avolavat)

Lähellä tontin rajaa rakennettaessa on otettava huomioon paloturvallisuus ja suojaetäisyydet myös viereisten rakennusten suuntaan.

Pelastustie

Pelastustiet ovat asuinrakennuksen tontilla sijaitsevia, rakennusluvassa vaadittuja pelastusajoneuvoille soveltuvia ajoreittejä. Kaikissa kiinteistöissä ei ole pelastustietä. Jos kiinteistöön on rakennusluvassa vaadittu pelastustie, se ja sen nostopaikat on pidettävä aina ajokuntoisena. Pelastustietä ei saa tukkia esim. autoilla, ajoesteillä tai lumikasoilla. Pelastustie tulee merkitä tieliikennelain mukaisesti.

Pelastustiemerkintää saa käyttää vain rakennuslupa-asiakirjoissa määritellyllä pelastustieillä.

**Pelastustie
Räddningsväg**

Pelastusteille on tietyt vaatimukset esimerkiksi leveyden ja kantavuuden suhteen. Muita reittejä ei saa merkitä pelastustieksi. Epäselvässä tilanteessa rakennuslupa-asiakirjoista voi tarkistaa, onko reitti virallinen pelastustie vai ei.

Esimerkki oikeaoppisesta pelastustiemerkinnästä.

- Lisätietoa pelastustiestä saa pelastuslaitoksen verkkosivuilta.

Opastetaulu

Kiinteistö on hyvä varustaa opastetaululla, kun tontilla on useita rakennuksia, eivätkä kaikki rakennukset rajoitu katuun tai sen välittömään läheisyyteen. Tontti on hyvä varustaa opastetaululla myös silloin, kun tontin pelastustiejärjestelyt ovat poikkeavat tai hankalasti hahmotettavat.

Opastetaulu asetetaan tontille johtavan ajoväylän alkupäähän ja sen on oltava havaittavissa myös pimeällä.

Mikäli tontille johtaa useampia ajoväyliä, varustetaan ne kaikki opastetauluilla. Korttelissa kaikki rakennukset on varustettava opastetaululla, jossa opastetaan koko korttelin järjestelyt.

Opastetaulun tulee olla riittävän suuri, jotta keskeiset asiat nähdään nousematta autosta, kuitenkin vähintään 700 x 700 mm. Opastetaulun kokovaatimukseen vaikuttavat mm. taulun sijoitus sekä katseluetaisyys ajoradalta. Kirjaimien koko opastaulussa vähintään 100 mm.

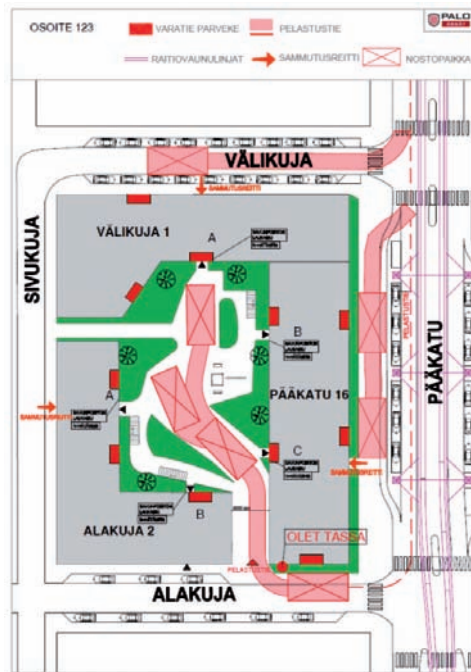
Opastetaulun tulee olla katselusuunnassa, ei ilmansuuntien mukaan.

Opastetaulussa tulee ilmetä:

- rakennusten sijainti
- katuosoitteet
- pihatiet alueella
- olet tässä -paikka
- porrashuoneet
- sammutusreitit kellaritiloihin
- ensihoitoyksikön reitit
- pelastustiet ja niiden nostopaikat

Lisäksi ajoväyliä mahdolliset painorajoitukset on merkittävä. (kts.malli opastetaulusta)

Opastetaulu vaaditaan yleensä rakennusluvassa tai rakennuksen valmistuessa. Opastetaulun voi lisätä myös omaehtoisesti parantamaan kiinteistön saavutettavuutta.

YLEISET JA YHTEISET TILAT

Asuinrakennuksissa on huolehdittava, että tulipalo- ja onnettomuusriskit pyritään estämään ja poistuminen/pelastustyöt onnettomuustilanteessa voidaan toteuttaa turvallisesti

Asuinrakennuksen yleisillä ja yhteisillä tiloilla tarkoitetaan muun muassa porrashuoneita, kerhohuoneita, yhteisiä sauna- ja pesutiloja, pyykkitupia, kuivaushuoneita, varastotiloja, ajoneuvosuojia sekä teknisiä tiloja. Yleinen siisteys ja järjestys sekä riittävät käyttöohjeet esimerkiksi pyykkituvissa lisäävät turvallisuutta.

Rakennuksen ja sen osien käyttötarkoitus

Rakennuksen ja sen osien on oltava rakennusluvan mukaisessa käyttötarkoituksessa. Esimerkiksi ajoneuvosuojaa ei saa käyttää varastotilana tai toimistotilana asuntona ilman, että tilan käyttötarkoitukseen haetaan muutosta. Käyttötarkoituksen muutos edellyttää yleensä rakennusluvan hakemista. Jos tilan käyttötarkoituksesta tai toiminnan käyttötarkoituksenmukaisuudesta ei ole varmuutta, olkaa yhteydessä oman alueenne rakennusvalvontapalveluihin.

Porrashuoneet, kellarin ja ullakon käytävät

Porrashuone on asuntojen pääasiallinen ja yleensä turvallisin uloskäytävä, eikä siellä saa säilyttää tavaraa. Hätätilanteessa esteenä olevat tavarat vaarantavat sekä talon asukkaiden että pelastushenkilöstön turvallisuuden. Porrashuoneissa on hyvä olla selkeästi erottuva kerrosnumerointi. Tarkempia ohjeita on kunnan rakennusjärjestyksessä.

Kaikki tavara, kuten esimerkiksi lastenvaunut, rollaattorit ja ovimatot haittaavat poistumista sekä pelastustoimintaa. Porrashuoneessa oleva tavara on myös helppo kohde mahdolliselle tuhopolttajalle ja muodostaa palaessaan paljon myrkyllistä savua, joka täyttää porrashuoneen nopeasti.

Tavaran säilyttämisellä porrashuoneessa ei tarkoiteta tavanomaisten ilmoitustaulujen, ovikoristeiden, taloyhtiön kynnysmattojen sijoittamista porrashuoneeseen. Näiden ei katsota haittaavan poistumisturvallisuutta tai aiheuttavan merkittävää vaaraa paloturvallisuudelle.

Tekniset tilat

Teknisissä tiloissa sijaitsevat usein esimerkiksi sähköpääkeskus, lämmönjakohuone, maalämpöpumppu, öljypoltin, vesimittari ja ilmanvaihdon koneisto. Teknistä tilaa ei ole tarkoitettu varastotilaksi eikä siellä saa säilyttää mitään ylimääräistä tavaraa. Teknisissä tiloissa saa säilyttää vain vähäisiä määriä laitteiston huoltoon tarvittavia tavaroita, esimerkiksi ilmastointikonehuoneessa vaihtoilmansuodattimia.

Sähköpääkeskuksessa ylimääräinen tavara lisää merkittävästi tulipalon syttymisen ja leviämisen riskiä.

Yhteiset varastotilat

Irtaimelle tavaralle on osoitettava kiinteistöstä erillinen säilytystila tai niitä on säilytettävä asunnoissa. Asuntokohtaisessa häkkivarastossa saa taloyhtiön sääntöjen salliessa säilyttää yhden rengaskerran autonrenkaita. Palaessaan renkaat muodostavat erittäin sankkaa savua ja palavien renkaiden sammutus on usein vaikeaa. Yhteisissä ullakotiloissa, verkkovarastoissa tai kellarikopeissa ei saa säilyttää palavia nesteitä, nestekaasua tai muita palavia kaasuja.

Syttyvien nesteiden ja kaasujen säilytys asuinrakennuksessa

Taulukossa on kuvattu säilytettävien kemikaalien enimmäismäärät tilojen mukaan (Valtioneuvoston asetus 685/2015 47§).

Tila	Palavat nesteet ja aerosolit esim. bensiini, spraymaali, öljy, dieselöljy	Nestekaasu
Asuinhuoneisto	yhteensä 25 litraa	25 kg
Ullakko tai kellari	Ei	Ei
Erillinen varastotila	yhteensä 50 litraa	50 kg

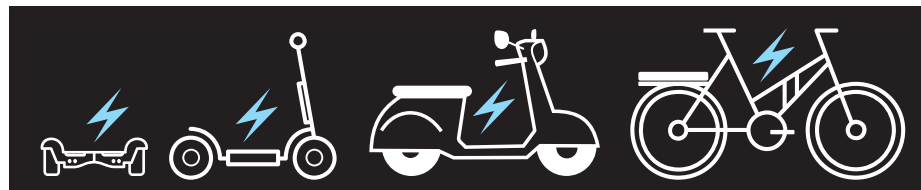
Nestekaasun ja muiden ilmaa raskaampien palavien kaasujen säilytys on kielletty rakennusten kellari- ja ullakotiloissa ja muissa vastaavissa tiloissa.

Merkinnät

Sähkön, veden sekä kaasun pääsulut on merkittävä selkeästi ulkoa asti. Esimerkiksi vesivahingon sattuessa on tärkeää, että vedentulo saadaan katkaistua mahdollisimman nopeasti. Mitä selkeämmät merkinnät ovat, sitä nopeammin sulku löytyy. Jos taloyhtiössä on käytössä aurinkosähköjärjestelmä, myös sen osalta tulee varmistaa riittävät merkinnät ja turvallisuusohjeet.

Pelastuslaitos ei tunne kiinteistöä etukäteen. Selkeiden merkintöjen avulla muun muassa veden pääsulku löytyy nopeasti.

Sähkökäyttöisten liikkumisvälineiden säilytys ja lataus asuinrakennuksissa

Olennaista sähköpyörien ja sähkökäyttöisten liikkumisvälineiden (esim. sähköpotkulaadat ja -skootterit) säilyttämisessä, käytössä ja lataamisessa on laitteen valmistajan ohjeiden noudattaminen.

Paloturvallisuuden näkökulmasta ensisijaisen tärkeää ja suositeltavaa on, että lataus suoritetaan valvotusti, jotta vikatilanteisiin on mahdollista reagoida. Pyörävaraston tulisi olla oma palo-osastonsa tai sijaita asuinrakennuksesta erillisessä rakennuksessa. Varaston osalta on syytä pitää palokuorman määrä mahdollisimman vähäisenä ja välitön latausympäristö jopa kokonaan tyhjänä.

Litiumioniakulla varustettua laitetta tai itse akkua säilytetään normaalissa huoneenlämmössä ja mielellään pois suorasta auringonpaisteesta. Lataukseen käytettävien sähköasennusten asianmukaisuudesta on myös varmistuttava.

Akun lataus- ja säilytystilassa on suositeltavaa olla alkusammutuskalusto ja palovaroitin (tarkista oman vakuutusyhtiön suojeleuhteet). Alkusammutusvälineinä akkupalossa parhaiten toimivat riittävä vesimäärä tai vaahtonestesammutin.

Akkupalon sammuttaminen voi olla kaiken kaikkiaan hyvin haasteellista.

Tulipalotilanteessa poistutaan tilasta, suljetaan ovet ja soitetaan hätänumeroon 112.

Alkusammutusta voi yrittää, jos se on mahdollista itseään vaarantamatta.

TUKES:lta löytyy hyvä ohje, josta voi lukea lisää litiumioniakkujen turvallisesta käyttämisestä:

Litiumioniakkujen turvallinen käyttäminen - Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Autosuoja

Autosuojaksi määritellyt tilat on tarkoitettu moottoriajoneuvojen säilyttämiseen ja niiden turvallisuusjärjestelyt on suunniteltu nimenomaisesti tätä käyttötarkoitusta varten. Autosuojia ei myöskään ole suunniteltu kestämaan palavien kemikaalien tai suuren tavaramäärän aiheuttamia palovaikutuksia.

Autosuojassa voi moottoriajoneuvojen lisäksi varastoida tilan käyttötarkoituksen mukaisesti tavaraa. Muun tavaran säilyttämisen suhteen tulee aina erikseen arvioida, kasvattaako säilyttäminen tulipalon tai muun onnettomuuden riskiä tai vaikeuttaako se pelastustoimintaa. Suositus kuitenkin on, ettei autosuojassa säilytettäisi mitään muuta kuin ajoneuvoja.

Yleisimpien palavien nesteiden ja kaasujen sallitut säilytysmäärät autosuojassa:

BENSIINI 60 L	DIESEL 200 L	NESTEKAASU 25 KG	Säilytysrajoitukset ovat autosuoja-, eivät autopaikka kohtaisia.
------------------	-----------------	---------------------	---

Ajoneuvon tankissa olevaa polttoainetta ei lasketa mukaan säilytysmääriin.

Mikäli olemassa olevaan autosuojaan on lisätty tai lisätään sähköajoneuvojen latauspisteitä, on pelastuslaitokselle järjestettävä mahdollisuus kytkeä latauspisteet jännitteettömäksi yhdestä paikasta, esimerkiksi turvakytimestä tai latauspisteiden pääkytkimestä.

- Lautaukseen tarkoitetun paikan on oltava ulkoa helposti saavutettavissa ja merkitty.
- Kohteeseen tulee laatia erillinen ohje pelastustoimintaa ja omatoimisia ensitoimenpiteitä varten. Ohje sijoitetaan sammutusreitille näkyvään paikkaan.

■ Sähköautojen lataamisen paloturvallisuudesta on laadittu Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston ohje, joka löytyy pelastuslaitokset.fi verkkosivulta.

Palo-osastointi

Palo-osastoinnin tarkoituksena on rajoittaa tulipalon ja savun leviämistä rakennuksessa.

Palo-osastoinnin toteutus perustuu rakentamismääräyksiin rakennuksen tilojen ja niiden käyttö-tarkoituksen perusteella. Asuinrakennuksessa jokainen asunto on erillinen palo-osastonsa. Myös kerrostalon porrashuone muodostaa erillisen palo-osaston. Muita palo-osastoja ovat yleensä ullakot, kellarit, irtaimistovarastot, tekniset tilat, väestönsuojat, jätehuoneet ja autosuojat.

Rivitaloissa edellytetään nykyään (v.1990 jälkeen) asuntokohtaisen palo-osastoinnin ulottamista vesikattoon asti. Vanhempien rivitalojen kohdalla yläpohjan palo-osastointi tulisi toteuttaa esimerkiksi kattoremontin yhteydessä.

Palo-osastojen välisten ovien (esimerkiksi kerrostaloasuntojen ovet) tulee olla palo-ovia. Palo-oven tunnistaa yleensä oven saranapuolelta löytyvästä tyyppihyväksyntämerkinnästä. Asuntojen ovia lukuun ottamatta palo-ovien on oltava itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia. Palo-ovet on pidettävä suljettuna, ellei niitä varusteta automaattisella suljinlaitteistolla.

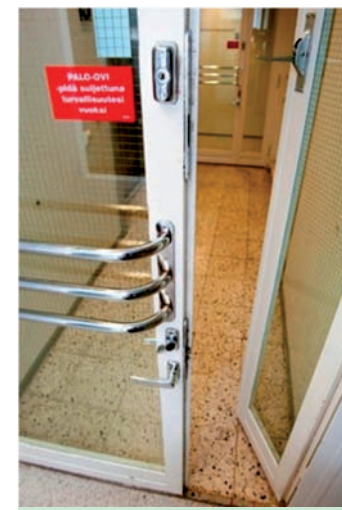
Palo-osastoivien rakenteiden on oltava ehjiä ja kunnossa olevia. Palo-osastosta toiseen voi kulkea erilaisia kaapeleita ja putkia, mutta läpiviennit on tiivistettävä vastaamaan ympäröivien rakenteiden palo-osastointiluokkaa.

Palo-ovina toimivien asunnon ovien kuntoon on hyvä kiinnittää huomiota erityisesti vanhojen ovien osalta. Uusimis- tai huoltotarpeesta kertovia tekijöitä ovat esimerkiksi oven tiivistysten kuluminen tai hajoaminen, oven muu väljyys, ovesta tai sen varusteissa, kuten postiluukussa, olevat selkeät vauriot. Asuntojen ovet suositellaan uusittaviksi myös, mikäli ovi muodostuu kahden ovilehden yhdistelmästä ja ulomman ovilehti palonkestoksi on tyyppihyväksyntämerkissä ilmoitettu vain 15 minuuttia.

Sähkölaitteet

Yleisten tilojen sähkölaitteiden (esimerkiksi pyykinpesukoneet, mankelit, yms.) asennuksista ja kunnossapidosta on huolehdittava valmistajan ohjeen mukaan. Yleisissä tiloissa olevasta valaistuksesta on huolehdittava asianmukaisesti ja vialliset polttimet vaihdettava viipymättä uusiin vikatilanteiden ennaltaehkäisemiseksi. Tilat, joissa on sähkölaitteita, suositellaan varustettavan palovaroittimilla (pois lukien kosteat tilat) sekä alkusammutuskalustolla.

Jokaisen kiinteistössä asuvan on tärkeää tietää, missä kiinteistön sähköpääkytkin ja veden pääsulku sijaitsevat, miten niitä käytetään ja miten niihin pääsee käsiksi hätätilanteessa. Aukkaita on hyvä ohjeistaa pelastussuunnitelmassa myös siitä, miten heidän tulee toimia, jos omissa asunnossa sattuu vesivahinko.

Avonaisesta palo-ovesta ei ole hyötyä tulipalon sattuessa.

TEKNIikka

Asuinrakennusten paloturvallisuutta voidaan parantaa useilla teknisillä ratkaisuilla.

Kaikkia oppaassa kerrottuja ratkaisuja ei välttämättä löydy juuri omasta talostanne, mutta ohjeistuksia tulee soveltaa olemassa olevaan tilanteeseen.

Ilmanvaihtokanavat ja -laitteistot

Asuinrakennuksen ilmanvaihtokanavat tulee puhdistaa riittävän usein, jotta ne eivät aiheuta tulipalon vaaraa. Ilmanvaihtokanavien suositeltava puhdistusväli on 10 vuotta. Muut ilmanvaihtolaitteet huolletaan säännöllisesti valmistajan ohjeiden mukaisesti.

Ilmanvaihto pysäytetään esimerkiksi tulipalotilanteessa tai jos lähistöllä on sattunut kemikaalionnettomuus. Ilmanvaihdon hätäpysäytyspainikkeen yhteydessä on oltava merkintä siitä, mitä kiinteistön osia hätäpysäytys koskee (yleiset tilat/asunnot).

Jos asuinrakennuksessa on koneellinen ilmanvaihto, on porrashuoneessa yleensä ilmanvaihdon hätäpysäytyskytkin. Kytkin pitää merkitä näkyvästi ja sen sijainti ja toiminta on opastettava asukkaille esimerkiksi pelastussuunnitelman toimintaohjeissa.

Jos asuinrakennuksessa on ruokaa valmistava ravintola tai ammattimainen keittiö, tulee keittiön rasvakanavien puhdistustarve kartoittaa säännöllisesti ja puhdistaa kanavat tarpeen mukaan. Suositeltava puhdistusväli on lähtökohtaisesti 1 vuosi. Suodattimet on puhdistettava säännöllisesti, yleensä viikoittain tai kuukausittain. Myös muut ravintolan ilmanvaihtokanavat ja -laitteistot on hyvä puhdistaa vuosittain. Vastuunjako puhdistuksesta huolehtimiselle on syytä sopia ja kirjata selkeästi.

Tulisijat ja nuohous

Asuinrakennuksen kaikki käytössä olevat tulisijat on nuohottava vuosittain. Nuohouksella varmistetaan hormin tiiveydestä ja poistetaan tulisijoista sekä hormoneista palojätteet, jotka voivat aiheuttaa palovaaraa. Asuinrakennuksen omistajan, haltijan ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava, että tikkaat, kattokulkutien osat ja katon turvavarusteet pidetään sellaisessa kunnossa, että nuohoustyö voidaan suorittaa turvallisesti.

Asuinrakennuksen omistaja, haltija ja toiminnanharjoittaja tilaa ja sopii itse nuohouksesta valitsemansa nuohouspalveluja tuottavan yrityksen kanssa. Pelastusviranomaiselle tulee pyydettäessä esittää kirjallinen nuohoustodistus.

Alkusammutuskalusto

Käsiammuttimet

Käsiammuttimet tulee tarkastuttaa kahden vuoden välein käsiammuttimiliikkeessä. Mikäli sammuttimet altistuvat kosteudelle, tärinälle, lämpötilojen vaihtelulle tai pakkaselle, tarkastetaan ne vuoden välein.

Käsiammuttimia on erilaisia, erilaisiin käyttötarkoituksiin suunniteltuja, mutta yleisimmät lämpimissä tiloissa olevat sammuttimet ovat joko jauhesammuttimia tai vaahtosammuttimia.

Yleisin käsiammuttimen koko yleisissä tiloissa on 6 kg ja sen teholuokka on oltava riittävä. Käsiammuttin on hyvä sijoittaa uloskäytävän varrelle ja sellaiselle korkeudelle, että se on helppo nostaa telineestä irti.

Pikapaloposti

Pikapaloposti on vesijohtoverkkoon liitetty alkusammutin, joka tulee ylläpitää valmistajan ohjeen mukaan. Pikapaloposti on tarkoitettu asukkaille alkusammuttamista varten. Pikapalopostin käyttöön olisi hyvä jokaisen tutustua, mikäli tällaisia asuinrakennuksessa on.

Aurinkosähkö

Jos taloyhtiössä on käytössä aurinkosähköjärjestelmä, myös sen osalta tulee varmistaa riittävät merkinnät ja turvallisuusohjeet.

Paloturvallisuutta lisäävät laitteet

Mikäli asuinrakennuksessa on turvallisuustekniikkaa, tulee laitteet pitää kunnossa ja testata valmistajan ohjeiden mukaisesti. Kaikista laitteiden huolto- ja ylläpitotoimista suositellaan pidettävän päiväkirjaa.

Palovaroitin

Jokaisessa asunnossa on pelastuslain mukaan oltava palovaroitin.

Vastuu palovaroittimista sekä niiden kunnossapidosta, on siirtynyt kiinteistön asukkaalta kiinteistön omistajalle.

Alkusammutuskalustoa olisi hyvä sijoittaa myös teknisiin tiloihin sekä mahdollisiin liiketiloihin.

Palovaroittimen toimintakunto on varmistettava säännöllisellä testauksella esim. kuukausittain.

Rakennuksen omistajalla on velvollisuus huolehtia riittävästä määrästä palovaroittimia, niiden toimintakunnosta sekä säännöllisestä ja suunnitelmallisesta yllä- ja kunnossapidosta. Asukkaalla on vastuu ilmoittaa palovaroittimen vioista viipymättä rakennuksen omistajalle.

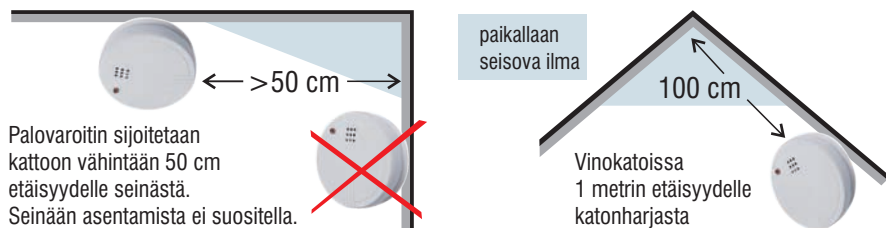
Käyttöikänsä päässä oleva varoitin tulee uusaa, vaikka testinapin mukaan varoitin olisikin toimiva

Vaihda palovaroitin uuteen viimeistään 10 vuoden iässä, ellei valmistaja ole merkinnyt palovaroittimeen lyhyempää käyttöikää. Käyttöikä lasketaan palovaroittimen valmistusajankohdasta (merkitty varoittimeen). Pelastuslaitos suosittelee merkitsemään palovaroittimen valmistajan antaman käyttöiän. Noudata valmistajan ohjeita.

Mihin palovaroitin sijoitetaan

Sijoita palovaroitin katon keskivaiheille, vähintään 50 cm etäisyydelle seinästä, kattopalkeista tai muista esteistä siten, että savu pääsee mahdollisimman esteettömästi varoittimeen, sillä savu ja lämpö nousevat ylöspäin. Huomioi sijoittelussa myös hälytysäänien kuuluvuus.

Älä sijoita palovaroitinta ilmanvaihtoventtiilien läheisyyteen. Turhien hälytysten välttämiseksi palovaroitinta ei pidä sijoittaa liedn, keittolevyn, uunin, leivänpaahdinten, saunan, kylpyhuoneen tai tulisijan läheisyyteen. Myös palovaroittimeen kerääntyvä pöly aiheuttaa herkästi turhia hälytyksiä. Noudata asennus- ja käyttöohjeita!

Kuinka monta palovaroitinta tarvitaan

Hyvä periaate on asentaa palovaroitin jokaiseen makuuhuoneeseen sekä reiteille, joita pitkin pääsee ulos.

Asunnossa on oltava vähintään yksi palovaroitin jokaista alkavaa 60 m² kohti. Tämä koskee asunnon jokaista kerrosta sekä niihin yhteydessä olevia kellarikerroksia ja ullakoita.

Asuntoihin, joissa on tulisija, suositellaan asennettavaksi häikäyvä varoitin palovaroittimen lisäksi.

Palovaroittimen tärkein tehtävä on varoittaa alkavasta tulipalosta!

VINKKI: Asentamalla 10 vuoden paristolla varustetun palovaroittimen, ei vuosittaisesta paristonvaihdesta tarvitse huolehtia.

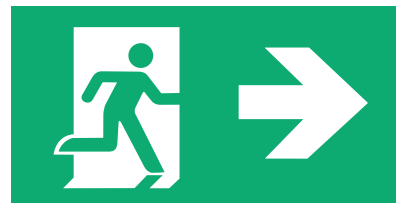
Hätäkeskukseen yhdistetyt laitteistot

Hätäkeskukseen yhdistetyille paloilmoitinlaitteistolle ja sammutuslaitteistolle laaditaan huolto- ja kunnossapito-ohjelma ja kohteella pidetään kunnossapitopäiväkirjaa. Ilmoittimella tehdään kuukausittain koehälytys hätäkeskukseen.

Määräaikaistarkastus laitteistoille on tehtävä kolmen vuoden välein Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) hyväksymän tarkastusliikkeen toimesta. Tarkastuksella havaitut mahdolliset viat ja puutteet on korjattava, jotta laitteistot toimivat oikein.

Poistumisreitimerkinnät ja valaistus

Mikäli rakennusluvan ehtona on poistumisreittien merkitseminen, on ne yleensä valaistava. Poistumisreitimerkinnöillä osoitetaan poistumissuunta. Poistumisreittien valaistukselle laaditaan huolto- ja kunnossapito-ohjelma.

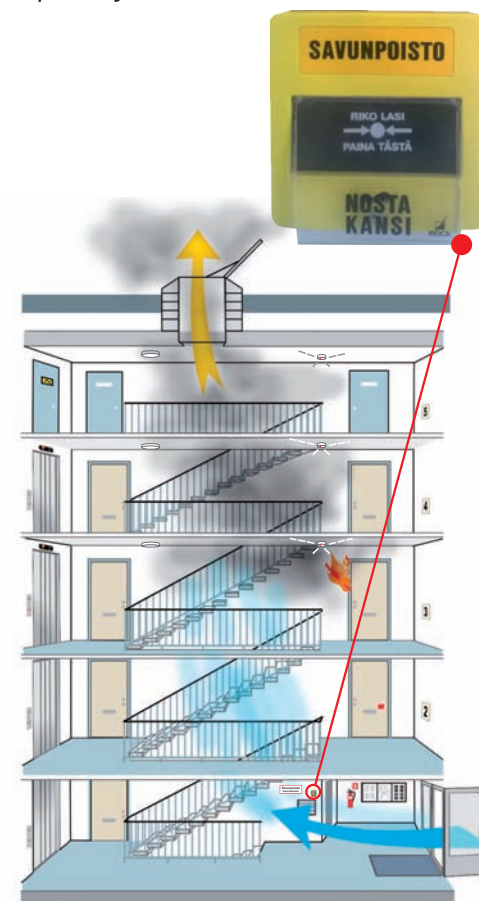

Savunpoistoluukut tai -laitteisto

Savunpoistolaitteet on hätätilanteessa tarkoitettu pelastuslaitoksen käytettäväksi.

Luukkujen tai laitteiston käyttöohjeet ja luukkujen vaikutusalueet tulee olla selkeästi merkittynä käyttöpaikalla.

Savunpoistolaitteita tulee koekäyttää vuosittain, eli luukkuja tai vastaavia avataan ja toimintakunto tarkastetaan järjestelmän huolto- ja kunnossapito-ohjelman mukaisesti.

VÄESTÖNSUOJAT JA SUOJAUTUMINEN

Väestönsuoja on suunniteltu antamaan suojaa aseellisilta vaikutuksilta kuten räjähdys- ja sirpalevaikutuksilta, rakennussortumilta, paineaalloilta sekä säteilyltä ja myrkyllisiltä aineilta.

Väestön suojautumisen keinoja ovat: omaehtoinen siirtyminen turvallisemmille alueille, väestön evakuointi viranomaisten määräyksestä, sisälle suojautuminen, tilapäissuojien rakentaminen ja väestönsuojiiin suojautuminen. Väestön suojaamisessa hyödynnetään kaikkia toimenpiteitä kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Rakennuksen tai sen läheisyyteen rakennetut väestönsuojat ovat suunniteltu ensisijaisesti rakennuksessa asuvien, työskentelevien tai muutoin oleskelevien henkilöiden käyttöön. Väestönsuojaan voi suojautua kuitenkin kuka tahansa suojautumista tarvitseva henkilö, mikäli hän ei vaaranna muiden suojassa olijoiden turvallisuutta.

Väestönsuojat on tarkoitettu ihmisten suojaamiseen. Lemmikkieläimet tulee suojata sisätiloihin, esimerkiksi rakennuksen asuntoihin. Poikkeuksena ovat opaskoirat ja vastaavat palveluskoirat, joiden tulee päästä avustettavansa mukana väestönsuojaan.

Väestönsuoja on valmisteltava käyttökuntoon 72 tunnin kuluessa viranomaisten määräyksestä.

Suojan käyttöönoton jälkeen suojaudutaan viranomaisten määräyksestä. Tieto väestöä uhkaavasta vaarasta sekä sen päättymisestä annetaan väestölle viranomaisten varoitustajärjestelmien kautta.

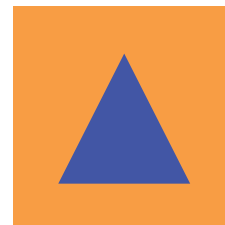
Väestönsuojan käyttöönotto ja käyttö suunnitellaan osana pelastussuunnitelmaa, josta vastaa rakennuksen haltija. Tällöin suunnitellaan väestönsuojakohtaisesti tarvittava materiaali ja henkilöresurssit sekä tehtävät toimenpiteet. Väestönsuojan käyttöönotto ja käyttö tehdään käytännössä rakennuksessa toimivien henkilöiden toimesta. Lisätietoa sisäministeriön julkaisusta **Väestönsuojien käyttöönotto ja käyttö** (julkaistaan vuonna 2025).

Väestönsuojan kunnossapidosta vastaa rakennuksen omistaja

- Väestönsuojan toimintakunto on tarkastettava vähintään kerran kymmenessä vuodessa. Toimintakunnon tarkastuksesta (ml. tiiveyskoe) tehdään tarkastusprotokollaan merkinnät laitekohtaisesti.
- Varusteiden ja laitteiden toimintakunnossa pitäminen edellyttää valmistajan käyttö- ja huolto-ohjeiden mukaista säännöllistä huoltoa, joka tehdään useimmiten vuosittain. Ohjeet säilytetään usein laitteiden läheisyydessä. Huollon yhteydessä on hyvä käyttää ilmanvaihtokoneita yli 5 minuutin ajan ja venttiilit ääriasennoissa.
- Väestönsuojan toimintakunto tulee ylläpitää huomioiden väestönsuojan suojatyyppiä koskevat vaatimukset.

Normaalioloissa väestönsuojaa voidaan hyödyntää esimerkiksi varastotilana. Väestönsuojassa ei saa säilyttää kemikaaleja, joista voisi aiheutua hajuhaittoja suojaan. Väestönsuojan normaaliajan käytössä täytyy huomioida, etteivät rakenteet vahingoitu ja kyseissä suojassa tarvittava varustus pysy käyttökunnossa. Väestönsuojaa ei käytetä esimerkiksi normaalioloissa tapahtuvien vaarallisten aineiden onnettomuuksissa.

Väestönsuojelun kansainvälinen merkki, sininen kolmio oranssilla pohjalla, ohjaa suojautujia rakennuksen ulkopuolelta väestönsuojaan. Merkit asennetaan viimeistään valmisteltaessa väestönsuoja käyttöön.

MINIMOI RISKIT JA ASU TURVALLISESTI

Asukas on oman kodin turvallisuuden asiantuntija ja vastaa omalla toiminnalla turvallisesta asumisesta!

FAKTA

- Asuinrakennuksissa sattuu vuosittain 3000 tulipaloa.
- Yli kaksi kolmasosaa asuntopaloista aiheutuu ihmisen omasta virheellisestä toiminnasta tai sähkölaitteesta.
- Tulipalot eivät syty itsestään.

Vuoteessa tupakointi ja alkoholi ovat tappava yhdistelmä, valvomattomat kynttilät merkittävä turvallisuusriski. Ruuanlaiton yhteydessä rasvapalot tai päälle jäänyt liesi aiheuttaa pelastuslaitoksille lukuisia hälytyksiä ja kiukaan läheisyyteen jätetty palava materiaali sytyttää vuosittain satoja tulipaloja.

- Suomessa tapahtuu vuosittain miljoona tapaturmaa ja niissä menehtyy 2700 henkilöä.

Kaikissa tapaturmista 75 % on koti- ja vapaa-ajan tapaturmia. Alle 10-vuotiaille sattuu tapaturmia yleisimmin kotona ja kotipihalla. Ikäihmisten kaatumistapaturmat johtuvat liukastumisesta, kompastumisista tai putoamisista.

PIENILLÄ TOIMENPITEILLÄ ENNALTAEHKÄISET ONNETTOMUUKSIA

Paras tapa estää onnettomuudet on tehdä suunnitelmia ja toimenpiteitä niiden ennaltaehkäisemiseksi.

Vastuu palovaroittimista ja niiden kunnossapidosta on siirtynyt kiinteistön asukkaalta kiinteistön omistajalle. Rakennuksen omistajalla on velvollisuus huolehtia riittävästä määrästä palovaroittimia, niiden toimintakunnosta sekä säännöllisestä ja suunnitelmallisesta yllä- ja kunnossapidosta.

Asukkaalla on vastuu ilmoittaa palovaroittimen vioista viipymättä rakennuksen omistajalle. Rakennuksen omistajalla on oikeus päästä huoneistoon tarkastamaan palovaroittimen kunto.

Palovaroittimen toimintakunnon testaaminen on asukkaan vastuulla.

Kylmälaitteet

- Varmista riittävä ilmanvaihto jääkaapin ja pakastimen ympärillä.
- Imuroi pölyt säännöllisesti myös laitteen takaa! Irrota pistotulppa imuroinnin ajaksi.

Liedet ja uunit

- Älä jätä uunia tai keittolevyjä päälle niitä valvomatta.
- Sammuta virta aina käytön jälkeen.
- Huolehdi, ettei liedet päällä tai lähellä ole mitään syttyvää materiaalia. Lietteen voi hankkia ajastimen tai liesivahdin.
- Puhdista liesituuletin säännöllisesti.

Pyykin- ja astianpesukoneet

- Älä jätä pesukonetta päälle valvomatta, näin minimoit palo- ja vesivahingot.
- Puhdista nukkasieppi säännöllisesti.
- Suojaa laite vesiroskeilta.
- Sulje hana käytön jälkeen.

Valaisimet

- Noudata valaisimien asennus- ja käyttöohjeita. Huomioi etäisyydet syttyviin materiaaleihin, kuten verhoihin.
- Vaihda palaneet ja välkkyvät loiste-lamput heti.
- Älä vaihda valaisimeen suositustehoa suurempaa lamppua.
- Pidä valaisimet puhtaina pölystä.
- Kiinnitä seinälle sijoitettavat valaisimet tukevasti, etteivät ne putoa esim. vuoteelle tai sohvalle.

Ladattavat laitteet

- Valvo laitetta latauksen aikana.
- Kiinnitä huomiota laitteen ja laturin mahdolliseen epänormaaliin kuumenemiseen.
- Käytä lataukseen ainoastaan laitteen valmistajan hyväksymiä latureita.
- Poista laturi pistorasiasta käytön jälkeen.
- Poista vialliset laitteet käytöstä välittömästi.

Sähkölämmittimet

- Aseta lämmitin siten, ettei se pääse kaatumaan.
- Älä sijoita lämmitintä liian lähelle verhoja, huonekaluja tai mitään syttyvää.
- Älä kuivata pyykkiä lämmittimen päällä äläkä peitä sitä millään.
- Huolehdi, ettei lämmittimen päälle putoa tai kaadu mitään.
- Suosi lämmittimiä, joiden pintalämpötila on pieni.

Sauna

- Vaatteiden ja muun palavan materiaalin kuivattaminen kiukaan yläpuolella ja läheisyydessä on kielletty.
- Varmista, ettei mitään syttyvää jää kiukaan lähelle, kun alat lämmittää sitä.
- Kiuas tulee asentaa valmistajan ohjeen mukaisesti.
- Älä säilytä tavaraa saunassa. Jos saunaa ei käytetä saunomiseen, tulee kiukaan sulake irrottaa tai kytkeä pois päältä, jotta se ei vahingossa mene päälle.
- Korjauta rikkoutuneet vastukset ja säätimet tai jos ne toimivat huonosti.

Vaatteiden ja muun palavan materiaalin kuivattaminen kiukaan yläpuolella ja läheisyydessä on kielletty.

Sähkölaitteiden käyttö

Valtaosa tulipaloista aiheutuu ihmisen omasta toiminnasta. Onnettomuuksia aiheuttavat paitsi sähkölaitteiden huono kunto ja huoltamattomuus, myös käyttöohjeiden vastainen toiminta ja laitteiden unohtaminen päälle. Sähkölaitteisiin on myös saatavissa erilaisia turvavarusteita, kuten ajastimia. Harkitse, tarvitsetko turvavarusteita omaan tai läheisesi kotiin.

- Lue laitteiden käyttöohjeet ennen käyttöä ja asentamista.
- Noudata käyttöohjeita ja säilytä ne tulevaa tarvetta varten.
- Sijoita laitteet oikein. Varaa laitteen ympärille riittävästi tilaa ilmankiertoa varten äläkä tuki tuuletusaukkoja.
- Selvitä asuntosi sähkötaulussa olevan pääkytkimen sijainti.

Kynttilät

Kynttilöitä ei saa polttaa ilman valvontaa. Ne on asetettava paikkaan, jossa ei ole lähellä mitään syttyvää materiaalia eivätkä ne pääse kaatumaan. Paristokynttilät luovat tunnelmaa turvallisesti.

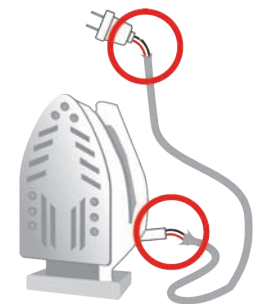
Tupakointi

Taloyhtiön järjestyssäännöissä voidaan määritellä tarkemmin tupakoinnista. Noudata tulen käsittelyä käyttöä koskevia ohjeita ja määräyksiä.

Kotivara

Kotivaralla varmistetaan, että arki sujuu, vaikka normaalit palvelut eivät olisi hetkeen saatavilla. Tilanteita, joissa kotivaraa saattaa tarvita, ovat esimerkiksi oma tai perheenjäsenen sairastuminen, häiriö kauppojen toiminnassa, sisälle tai väestönsuojaan suojautumista vaativa tilanne.

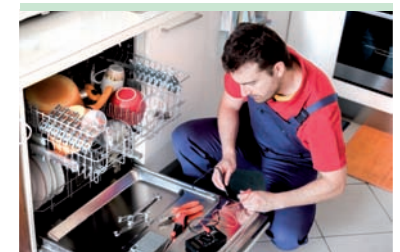
Suosittelussa kotivarassa on aina vähintään muutamaksi päiväksi vettä ja elintarvikkeita, välttämättömiä talous-tarvikkeita ja henkilökohtaisia lääkkeitä.

Huomioi myös nämä!

- Viallinen laite on korjattava tai sen käyttö lopetettava.
- Varmista elektronisten laitteiden riittävä ilmankierto.
- Valitse mieluummin kiinteä sähköasennus kuin jatkojohto.
- Usealla pistorasialla varustettuun jatkojohtoon saa kytkeä vain pienitehoisia laitteita.
- Jatkojohtoja ei saa ketjuttaa!
- Käytä sähköasennuksissa alan ammattilaista.
- Tarkastuta huonokuntoiset tai muuten epäilyttävät asennukset.
- Noudata parvekkeella grillaamisessa taloyhtiön järjestyssääntöä ja laitteen käyttöohjetta.

Käytä sähköasennuksissa alan ammattilaista!

TOIMINTA TULIPALOSSA

Tulipalossa pitää rakennuksesta pystyä poistumaan nopeasti ja turvallisesti. Turvallisen poistumisen ratkaisee oma osaaminen ja ennakkosuunnittelu.

- **Sammuta palo** alkusammutusvälineellä, jos voit tehdä sen turvallisesti.
- **Sulje ovet ja ikkunat**, jotta tulipalo ei saa happea ja myrkyllinen savu ei pääse leviämään rakennuksessa.
- Siirry itse turvalliseen paikkaan, esim. oma huoneisto, parveke tai kokoontumispaikka
- **Vältä liikkumista savuisissa tiloissa.**
Jos palo on naapurihuoneistossa ja rappukäytävässä on savua, pysy omassa huoneistossasi ja sulje rappukäytävään johtavat ovet.
- **Älä käytä hissiä.**
- **Soita hätäilmoitus** numeroon 112.
- **Varoita muita** ja pelasta mahdollisuuksien mukaan välittömässä vaarassa olevat.
- Jos tilassa on savua, liiku matalana.
- Mahdollisissa varatieikkunoissa olisi hyvä olla kiinteät avauskahvat.

Sovellukseen on ensin tallennettava oma puhelinnumero, ennen kuin se on käyttövalmis!

Jos hätänumero on hetkellisesti ruuhkautunut - älä sulje puhelinta!

Puheluihin vastataan mahdollisimman nopeasti ja aina soittamisjärjestyksessä.

Jos tilanne tapahtumapaikalla oleellisesti muuttuu hätäilmoituksen jälkeen, ilmoita siitä hätäkeskukseen.

Suosittellemme lataamaan älypuheliin 112 Suomi -sovelluksen. Sovelluksen kautta hätänumeroon soittaessa sijaintitietosi välittyvät automaattisesti hätäkeskukseen ja apu löytää nopeammin perille. Sovellukseen saat myös vaaratiedotteet.

Lisätietoa hätänumeroon soittamisesta www.112.fi

Lisätietoa saat pelastuslaitoksen verkkosivulta ja sosiaalisesta mediasta.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto

pelastustoimi.fi